

ART

L'obra íntima de Subirachs més enllà de la Sagrada Família

El Centre Cultural Terrassa exposa 80 obres de l'artista

ANTONI RIBAS TUR
TERRASSA

El coneixement que es té d'un artista o una obra d'art no sempre ajuda a gaudir-ne. Entrar a l'exposició de Josep Maria Subirachs que obre les portes avui al Centre Cultural Terrassa fent l'exercici d'oblidar durant una estona tot el que se sap de l'escultor promet una experiència emocionant. El públic no hi trobarà el Subirachs de les desenes d'obres públiques d'arreu del món –tot i que hi ha les maquetes d'algunes–, ni el de la façana de la Passió de la Sagrada Família, sinó el seu vessant més íntim. Després de veure l'exposició es pot tenir la sensació que Subirachs ha fet córrer molta tinta però que s'ha perdut l'oportunitat d'aprofundir en la relació que mantenia amb les seves peces en la solitud del taller i les preocupacions existencials que hi abocava. “Les 80 peces exposades defugen l'escultor que treballa en l'espai públic i per encàrrec”, explica la filla de l'artista i comissària de la mostra, Judit Subirachs-Burgaya. “Mostrem una altra dimensió de la seva obra, la de les obres petites i mitjanes, realitzades sense la pressió de l'encàrrec”.

Les escultures, pintures, dibuixos i gravats exposats provenen del llegat de l'artista. La mostra, que porta per títol *Subirachs. Figuracions i abstraccions*, també és el preàmbul de l'espai museístic que la família de Subirachs obrirà al Poblenou el 27 de maig. “Al pare no li hauria agradat dir-li museu, ho hauria trobat pretensions”, subratlla la seva filla. Davant la manca de resposta de les administracions barcelonines i després de rebre diferents propostes de fora de Barcelona, els hereus van decidir tirar-lo endavant a nivell particular. L'espai obrirà les portes en un local de prop de 300 metres ubicat al carrer Batista, al davant de la casa on va néixer l'artista i a prop de la Sala Beckett, ubicada a l'antiga cooperativa Pau i Justícia, on Subirachs, a més, va anar a

La *Dona* que obre el recorregut representa el Josep Maria Subirachs que encara buscava el seu estil. CRISTINA CALDERER

l'escola. Està previst que l'entrada sigui gratuïta tot el que queda d'any. “Aquest espai no és una reivindicació de Subirachs, perquè no cal reivindicar-lo, sinó que no volem que passés el temps i la seva obra seguis tancada amb pany i clau”, afirma Subirachs-Burgaya.

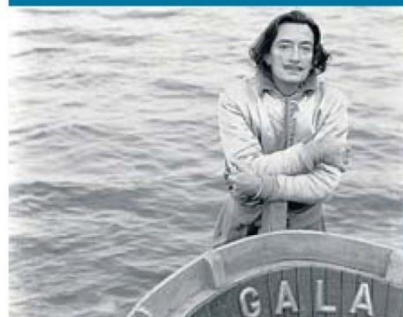
Figuracions i abstraccions

El fet de centrar-se en el vessant més íntim de Subirachs ha sigut un encert. Es fa més explícit el seu afany per experimentar amb les textures i la combinació de diversos materials en una mateixa peça. També es pot observar com va combinar escultura i pintura en una mateixa peça, com és el cas de *Foot & Ball*, i com la seva voluntat de comunicar-se el va fer bascular entre la figuració i l'abstracció. A la primera part del recorregut hi ha obres força conegudes, com *Europa* i *Les par-*

ques, i altres menys vistes com el grup en terracota *La família*. A continuació s'exposen les abstractes, com *Tekel*. Un dels punts culminants de l'exposició és observar les obres que va realitzar a la mateixa època en què ja treballava amb l'encàrrec de la Sagrada Família i amb les quals va reprendre preocupacions anteriors. “En aquest moment apareixen escales i laberints que tenen una vocació arquitectònica i mística. On abans hi havia tensió, ara hi ha serenitat”, explica la comissària sobre l'etapa de finals dels 80, que ha sigut eclipsada.

Les pintures més tardanes, a més, tenen una forta càrrega biogràfica. “Subirachs va patir una malaltia neurodegenerativa molt devastadora i en els últims deu anys de la seva vida, quan ja no podia esculpir, i es va refugiar en la pintura”, conclou Subirachs-Burgaya. ■

FOTOGRAFIA

Salvador Dalí fotografiat per Ricardo Sans.
RICARDO SANS / FUNDACIÓ GALA-SALVADOR DALÍ

Dalí i Gala vistos per Ricardo Sans, el fotògraf amb qui menjaven garotes

JOSEP PASTELLS * PÚBOL

“La fotografia llisca amb una contínua fantasia damunt els nous fets, que en el pla pictòric tenen tan sols possibilitats de signe”. Aquesta frase de Salvador Dalí en un article que va escriure el 1927 a la revista *L'Amic de les Arts* revela que el geni empordanès sentia certa admiració per una disciplina que el va ajudar a impulsar-se com a mite i a acostar-se al gran públic. Dues dècades més tard, l'any 1949, el fotògraf Ricardo Sans Condeminas (Barcelona, 1911-1972) va visitar per primer cop Dalí a Portlligat per fer-li un reportatge.

Una de les imatges que va captar llavors, un primer pla de l'artista mirant fixament la càmera, va servir com a sobre coberta del llibre *50 secrets mágicos para pintar*. És una de les noranta fotografies que apareixen a la nova exposició temporal del Castell de Púbol, *Salvador Dalí, Gala, Ricardo Sans*, inaugurada ahir a la tarda. La mostra, comissariada per Rosa M. Maurell i Cuca R. Costa, descobreix un Dalí molt diferent del personatge mediàtic. Se'l veu més pròxim, més espontani, gairebé sempre a casa seva i sovint relaxat davant la càmera. Igual que Gala, que apareix més somrient que de costum. És una conseqüència de l'amistat de la parella amb Sans, que a partir d'aquella primera visita a Portlligat en va fer unes quantes més, una o dues a l'any fins al 1956. A més de valorar molt la feina de Sans, Gala i Dalí hi mantenien un tracte molt cordial, com testimonia l'ambient familiar d'algunes fotos: fent jocs al jardí, esmorzant al pati o menjant garotes.

L'exposició estarà oberta fins al 7 de gener del 2018 i es divideix en quatre àmbits mostrats en ordre cronològic: retrats de Dalí (1949-1956), de Gala (1951-1953), de Dalí i Gala (1951-1954) i Portlligat (1950-1956). El fons comprat per la Fundació Dalí a la família de Sans inclou més de 900 imatges que a partir d'ara enriqueixen una col·lecció que inclou obres de Man Ray, Brassai, Cecil Beaton, Eric Schaal, Philippe Halsman i Horst P. Horst. ■